

Ny finansiel mekanisme til social og økonomisk udligning i EØS

Nyt notat.

1. Resumé

De gældende aftaler om EFTA EØS landenes finansielle bidrag til økonomiske og social udligning i EU udløber den 30. april 2009. Kommissionen vil derfor skulle udstyres med et mandat med henblik på at påbegynde forhandlinger om en ny finansiel mekanisme, som vil kunne sikre, at EFTA EØS landene fortsat bidrager på et passende niveau efter 2009. EFTA EØS landene har signaleret villighed til at indgå en ny aftale om en ny finansiel mekanisme. Norge og Island blev under de tidligere forhandlinger kompenseret gennem aftaler om forbedret markedsadgang for en række fiskeprodukter. Disse aftaler blev ligesom aftalerne vedrørende de finansielle mekanismer tidsbegrænset til den 30. april 2009. Disse aftaler vil også skulle genforhandles. Forhandlingerne forventes afsluttet inden årets udgang.

2. Baggrund

Aftalen vedrørende Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS Aftalen) gør det muligt for Norge, Island og Liechtenstein (EFTA EØS landene) at deltage i EU's interne marked. I forbindelse hermed bidrager EFTA EØS landene med at udligne økonomiske og sociale forskelle i EØS, jfr. EØS-aftalens art. 115.

De finansielle bidrag har været indeholdt i forskellige instrumenter siden 1994. Fra 1994 til 2004 blev to på hinanden følgende fem-årige finansielle mekanismer implementeret under EØS-aftalens Protokol 38. I forbindelse med EU's udvidelse i 2004 og den deraf følgende EØS-udvidelse opnåedes der enighed om en væsentlig forøgelse af det finansielle bidrag til i alt 1.167 mio. Euro over en fem-årig periode (1. maj 2004 til 30. april 2009). Et yderligere samlet bidrag på 140 mil. Euro til Bulgarien og Rumænien for de resterende 28 måneder af den fem-årige periode blev forhandlet i forbindelse med 2007 EU/EØS udvidelserne. I lyset af at de gældende aftaler om EFTA EØS landenes finansielle bidrag udløber den 30. april 2009 vil der skulle påbegyndes forhandlinger med sigte på at sikre, at EFTA EØS landene fortsat bidrager på et passende niveau efter 2009, samt at sikre en letløbende administration af bidragene.

3. Hjemmelsgrundlag

EØS-aftalen er i EU-retlig forstand en såkaldt blandet aftale, jfr. EF-traktatens artikel 310.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

EFTA EØS landenes bidrag under den eksisterende finansielle mekanisme vurderes som værende en succes. De finansierede projekter vurderes at have bidraget til at fremme økonomisk og social udligning i EØS, og der har været en høj grad af komplementaritet mellem EU's samhørighedspolitik og implementeringen af EFTA EØS landenes finansielle bidrag. EFTA EØS landene har signaleret villighed til at indgå en ny aftale om en ny finansiell mekanisme. Fra norsk side lægger man vægt på, at en ny finansiell mekanisme fokuseres på spørgsmål i relation til miljø og klima. Norge og Island blev under de tidligere forhandlinger kompenseret gennem aftaler om forbedret markedsadgang for en række fiskeprodukter. Disse aftaler blev ligesom aftalerne vedrørende de finansielle mekanismer tidsbegrænset til den 30. april 2009. Disse aftaler vil også skulle genforhandles, og et krav fra Kommissionen om et forhøjet EFTA-bidrag til EØS-finansieringsmekanismen må forventes at blive mødt af et norsk og islandsk krav om forbedret adgang for fiskeprodukter til EU's marked.

Der sigtes mod at afslutte forhandlingerne inden årets udgang.

6. Europa-parlamentets udtalelser

Europa-parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Danmarks deltagelse i EØS-samarbejdet sker i henhold til lov nr. 963 af 9. december 1992 om Danmarks tiltrædelse af aftale om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde som ændret ved lov nr. 264 af 20. april 2004 om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af aftale om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Forhandlingerne ses ikke at medføre behov for ændringer i dansk lovgivning.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget har ingen statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forbedret adgang for fiskeprodukter til EU's marked kan indebære en skærpet konkurrencesituation for dansk fiskeforarbejdningsindustri.

9. Høring

Relevante interessenter i den danske fiskeindustri vil løbende blive hørt under forhandlingerne.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at Kommissionen bemyndiges til at indlede forhandlinger vedrørende en ny finansiell mekanisme til social og økonomisk udligning i EØS.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed i EU om forhandlingsmandatet.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.